

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

Quo pacto labor sit exercendus ne impedimentum praestet spiritu. Cap.
20.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

pias: desiderans quidem particeps fieri omnium gratiarum ipsius sacrificij, non minus quam si ipse visibiliter illud acciperes: apprecans vero cū magna humilitate, vt vel micam vnā de mensa Domini merearis accipere. Quarto, diligenter attende ijs, quæ à sacerdote aut ministris mos est altius pronunciari, & auditis te ipsum tā affectu quā opere stude accommodare.

XV. Quando vel loqueris vel loquentē audis, si vis tibi esse consultū, caue omnimodo, ne totus illud agas: sed si potes ad omne punctum mentē eleua: per hoc enim mirè Deo placebis, & superamodū id cōmodo tibi erit. Habeto autem te ad instar nutricis filium suum semper sollicitè obseruantis: vel discipuli suū pædagogū, vel regis suum consiliarium, vel itinerantis suū ducem. Cogita enim te nihil gratum facturum Patri si non fratrem tuum minimū adduxeris tecū lesū, quem caue etiam ne vnquā perdas, reus enim mortis est qui non custodit Christum Domini.

Quo pacto labor sit exercendus ne impedimentum præstet spiritui. Cap. 20.

Quomodo in omni actione te habere deceat iā edicamus. In primis quā spiritui datū sit corpus in obsequiū, ipsum
Y iij que spi

DE PROBITATE

que spiritum aggrauet, vt nō quantū possit
 sapiusq; velit valeat ob annexam corporis
 infirmitatem: ideo cum vicissitudine quadā
 vtendū est spiritualibus: & regendus est fer
 uor ne plus æquo ferueat. Quod nunquam
 rectius fit quam si dum spiritualibus nō pos
 sumus nec debemus intendere, nonnunquā
 corporalibus nos demus: tum vt corporis
 nonnunquam saluti prouideamus, tum vel
 maximè, vt spiritus, moderato labore in suo
 permaneat vigore: qui vel otio extinguitur
 (ipsum enim omnium est sentina malorum)
 vel immoderato labore opprimatur. La
 bor enim si non ex obedientia fit, vt medici
 na est seruanda accommodanda & tēperan
 da: nimirū vt taliter ac tantū tibi laborē im
 ponas, quantū spiritus sanitas requirit. Vn
 de colligitur quā indecenter agant pleriq;
 religiosorū sic misere diē laborando expo
 nentes, quasi videantur id vocationis esse
 principale, putare: quū labor non nisi ob spi
 ritum fouendum concedatur. Vnde cōstat
 eos, nisi in suis subinde operibus iaculatorijs
 intendant orationibus non parum extra se
 mitam suæ professionis excurrere. Proinde
 labor ne sit inutilis, requiritur vt sit talis cui
 sit mēs dedita, & non permaneat otiosa: ne
 labor non sit remedium profectus spiritus,
 sed aperta ianua omnis vitij. Similiter etiā

qui laborat oportet vt cū delectatione quadā hoc agat, ne sit tedio vel amaritudine affectus, & tētationibus subiaceat, cordisq; pace careat. Quā qdē amaritudinē facile quis que euitabit, si cū laborū vicissitudine & alteratione laboret corpore & mente: aut sal tē, (si propter obedientiam aut necessitatē diu nequeat cessare) si inter laborandū (vt credo) iaculatorijs vtatur orationibus, sic vt Domino & sanctæ satisfaciatur vnctiōni. Sic enim laborē suū nō solū vindicabit à tedio, sed cū multa etiā spiritus iucunditate eum peraget. Suo enim aduentu dulcorat omne amarū sponsus dulcissimus Dominus Iesus. Nā quod quis piā amaricetur corde, hoc plerunq; fit (etiā si piā habeamus operis intentionē, quā semper habere decet, non tā nostrū quā alterius cogitando bonū, nisi necessitas aliud facere cogat, nēpe vt salutē proprię, aut proximis, aut filijs prouideamus) q; ipse non simus memores, q; dulcis vnus cōfabulo recreator subleuator & amicus asciscendus esset, eo q; gaudeat suorū interesse p sui causa assumptis laborib; , à cuius auxilio omnis laboris depēdet foelicitas. In oī actione nostra siue manuali, siue quacuncq; alia, cauendū ne nimis simus effusi. Quæ quidē effusio in spiritali homine magnū præstat impedimētū pfect. Nā & si feruere debeam?

Y iij

intentiō

DE PROBITATE

intentionis feruore, debemus tamen nihilominus maturi & moderati esse in omni actione. Ipsa enim effusio agit ut mens turbida sit & inquieta, quæ semper pacata otiosaque manere debet, si spiritu adhærere Deo quis velit iuxta illud. Vacate & videte quoniam ego sum Deus, iuxta Senecæ ergo sententiã, Inter se ista miscenda sunt, & quiescēti agendum, & agenti quiescendū est. Facit etiam ipsa effusio, in eo quod Dominū nō recordatur in innumeras effluere imperfectiones. Scimus enim quod spiritus quanto magis occupatur vigilijs & externis deditus est, tanto minus opportunitatē habet, quid dicat, agat, vel cogitet aduertēdi, ut etiam merito dicere possit, Sicut aqua effusus sum & dispersa sunt omnia ossa mea, & ut rectē etiam dictum videatur ipsi Rubem à patre suo Iacob. Effusus es sicut aqua, non rescas. Sic certē est, qui per sui debitam moderantiam multorum bonorū fieri potest particeps, videlicet spiritualis profectus, & externi laboris, per nimiam effusionem vix laboris ipsius apud Deum meretur precium, quū tantæ quandoque immistæ sint imperfectiones ut vel præponderent totius laboris fructui vel etiam destruant ipsum. Non sic sancti plerique agere solebant, qui sic vnicumbebant

Pla. 45.
Sen. epi. j.

Pla. 21.

Gen. 49.

cumbebant operi vt nobilissimo fructu spiritus nunquā se paterentur frustrari: sic corporalibus intenti vt nunquā animā obliuiscerentur: sic externis vt semper in interioribus excubarēt: sic hominibus obsequētes, vt Deū non postpōnerent propter quē se exercebant in alijs: sicut Salomon Dauidis filius ^{2. Par. 1. b.} legitur orasse Dominū. Da mihi, intelligentiā & sapientiam vt ingrediar, & egrediar coram populo tuo. Nam re vera damnose & infelicitate se externis occupat si in interioribus se gerere ritē nō didicit. Felix proinde qui sapiens est in hac thesaurizandi arte & sanctæ cuiusdam agitatur auaritiæ stimulis. O quanta sibi is in vno opere conquirit bona, in cuius simili aut eodem vel nulla alius acquirit bona, sed potius mala.

Aliquot præceptiunculæ in laboribus obseruandæ. 1.

In omni opere tuo considera quid oporteat, quid deceat, quid liceat, quid conueniat, vt ne quid agas inconsulte: simulq; ante omne opus mentē eleua, orationi incube, bonum propositum in ipso te stabiliendo firma. Vbi te nimium effūdi super opus senseris, vel mente ociari, continue suspirando ora ne ille te deserat, à quo tuus profectus dependet. Recordare etiā laboris Christi ipsum deprecādo, vt in gratiarū actionē
pro

DE PROBIDADE

Berna. ser.
1. ad fr̄s:

Gen̄. 3. d.

pro labore illo tui causa suscepto, tuū istum laborē dignetur suscipere. Præterea iuxta beati Bernardi doctrinā causam laboris cogita in tuo labore: videlicet transgressionē illā primorū parētū, & reliqua peccata per alios & per te super addita, ob quæ istis subacti sumus erumnis & laborū molestiis, sicuti Dominus dicebat ad Adā, In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Cogita hanc vitā laboribus & molestiis vndiq; esse plenam, vtpote in qua nihil pene paretur sine sudoribus: & suspira ad vitam illā beatā omnis boni affluentia redundantē: omnis vero laboris pœnæ & aduersitatis nesciā.

II. Caue quisquis christianus es ipsius cui omnia debes obliuiscaris, aut diligentiam tuā facere negligas in omni opere tuo eius esse memor, ne videlicet totus dies elabatur citra eius recordationem cui ineternū cupis adhærere, & quem nunquā nō tui cupis esse memorē. Proinde in omni tua actione prefige tibi regulā, statue memorialia in ipsum cor eleuandi. Vt si scribis quoties atramēto calamū intingis suspires, ipsum preceris breui oratiuncula, Si legis, quoties certas perlegeris lineas idē facias: & consimiliter in omni tuo opere, nō minus qualiter quam quid agatur attendens.

III. Quicquid operaris, citra strepitū citraq;

tracq̄ turbationē id agito, cū tranquillitate etiā animi. Sunt enim quidā immodestiores quicquid agūt videntur cū impetu & mēte agere tētata, vt pręter hoc q̄ seipſos ad Dei inhæſionē pene ineptos reddere videntur, etiā alios (tametiſi forſitā nihil ſubſit mali) ſcandalizant ac turbant. Vt autē in moribus blandi, ſic in actione debemus eſſe quieti.

III. Omnibus etiā in labore te exhibe inferiorē: nec facilē patere tibi ab alio miniſtrari: quin potius præuenire quēlibet labora, in præſtando obſequio. Quicquid vel ex imperio vel ex proprio motu facis, & quicquid aliq̄ exhibes obſequiū, ſtude hoc non tã fideliter exequi, non ſecus quã ſi id ſummo faceres Domino, quã hilariter, quo omnis pulſet foras mētis meror & tediū: ita enim labor tuus maximē Deo erit gratus, vel Paulo atteſtante, q̄ ait. Hilarē datorē diligit Deus. *a. Cor. 13. b.* In fine autē tui operis, ora Dominū vt p̄ exercitio quod illi fortē debes interno, cui fortasſe præſtando inidoneus es externum iſtū laborē benignē dignetur ſuſcipere: Deinde etiā ora vt quicquid per infirmitatē aut aliās in ipſo labore deliquiſti, tibi nō dedigneret miſericorditer ignoſcere. Quod ipſum facere tenetur omnis chriſtianus etiam ſecularis, tam primo ſtatim diluculo è ſuo conſurgens ſtrato, quam ſub noctem iam

DE PROBITATE
se se componens ad quietem.

Quo pacto se religiosus quisq; in sumendo cibo habere
debeat. Cap. 21.

Quomodo autē in comedendo se qui-
libet habere debeat, eo quod multi in
hoc delinquant, iam restat dicendū.

Ante omnia, illud religiosa quadam
consuetudine obserua, vt non præceps irru-
as in cibum, vt canes & aliæ solent bestia:
sed cum præparata mente & animo aduer-
sus insidiantem munito lentè cibum capias.
Tūc enim inimicus magis vigilare noscitur,
cum homo infirmæ carni seruiens infirmior
spiritu videtur. Vnde & tum maximè vigi-
lare hominem necesse est, quum tunc quasi
ab vno inimico videatur victus, vt alius lō-
gè facilius se posse putet subintrare. Ad ci-
bū ergo accedendū est tanquā ad medicinā,
quæ prudenter accipenda est, ne si secus ac-
cipiatur quam oportet, nō sanitatē adferat,
sed potius morbum exacerbet, aut aliū etiā
consciscat. Et præterea tanquam ad crucē,
non sine humilitate dolore admiratione &
pudore quodā ad mēsam accedendū, quod
homo rationalis, creatus iuxta imaginē Dei
vocatus ad vitā illam perennē tam irratio-
nali cibo indigeat quodq; sine vilissimis isti
usmodi rebus vitā suam cōseruare omnino

non